

משטרת ישראל
אגף תמיכה לוגיסטית

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

נוהל			נהלי את"ל
מספר: 04.04.12	תת-פרק: מדור תובלה	פרק: מחלקת תחבורה	
שם נהל: הוראות בטיחות בנהיגה בטרקטורון משטרי ובטרקטור משא			תאריך פרסום: 14/12/2020
			תאריך תחילה: 14/12/2020
			תאריך ביטול:
			נוסח: 4
תפקיד: ר' חולית בטיחות בתעבורה			עורך הנוהל: עמי הררי, רפ"ק
תפקיד: ראש מחלקת תחבורה			מאשר הנוהל: יובל זוליכה, נצ"מ

מספר [סוג נהל] ישן: 04.3.06.9.013

1. כללי

במשטרת ישראל נעשה שימוש בחלק מהיחידות בטרקטור משא ובטרקטורון לצורך פעילות שוטפת ומבצעית.

2. מטרה

לפרט את הוראות הבטיחות לנהיגה בטרקטור משא ובטרקטורון.

3. הגדרות

א. "טרקטור משא" – טרקטור שנתקיימו בו כל אלה :

- (1) הוא נע על 4 גלגלים לפחות .
- (2) משקלו הכולל המותר לא עולה על 1,500 ק"ג .
- (3) ההיגוי שבו נעשה באמצעות הגה .
- (4) הוא מצויד בדיפרנציאל .
- (5) הוא בעל משטח הטענה שהרכיב היצרן בתהליך ייצורו, המיועד לגרירה והובלת טובין.
- (6) הוא צוין ברישיון הרכב כטרקטור משא .

- ב. **"טרקטורון"** – עפ"י תקנה 1 לתקנות התעבורה שנתקיימו בו כל אלה :
- (1) הוא נע על ארבעה גלגלים לפחות.
 - (2) אופן הישיבה עליו הוא כשרגלי הנהג משני צדי המושב.
 - (3) ההיגוי שבו נעשה לרוב באמצעות כידון או הגה (בדגמים מסוימים).
 - (4) הוא מצוין ברישיון הרכב כטרקטורון.
 - (5) משקלו לא יעלה על 1500 ק"ג
 - (6) מיועד להסיע עד 2 נוסעים (כולל נהג)
- ג. **מאבטח** – שוטר שתפקידו לוודא כי הדרך פנויה ובטוחה למעבר – הן בשטח והן בעת חציית כביש
- ד. **מוביל** – נהג אשר הוגדר מראש ע"י מפקד היחידה כמפקד הכלים ומוביל בשטח עד 4 כלים.
- ה. **מורכב** – שוטר מג"ב / משטרת ישראל, מתנדב משא"ז.
- ו. **נהג** – שוטר מן המניין במשטרת ישראל, או מתנדב משא"ז, במסגרת תפקידו אשר הוסמך ע"י מדור תחבורה ותובלה או ע"י מדריך נהיגה שהוסמך לכך על ידי מדור תחבורה ותובלה במסגרת הכשרת נהגי טרקטור משא ומשמש כמפקד הכלי.
- ז. **נוסע** – שוטר במשטרת ישראל במסגרת תפקידו.
- ח. **נת"ב** – נקודת תורפה בטיחותית.

4. מסמכים ישימים

- א. פקודת ותקנות התעבורה .
- ב. פקודת המשטרה מס' 15.7.01 "היתר נהיגה ברכב משטרה"
- ג. פקודת המשטרה מס' 15.7.05 "משמעת נהיגה ברכב משטרה"
- ד. נוהל אג"ם מספר 220.003.09 הפעלת טרקטורונים
- ה. חוברת לקצין בטיחות במ"י בהוצאת מחלקת הבטיחות .

5. בדיקות מקדימות לנסיעה

- א. אישור תנועה תנועת הטרקטור משא/ טרקטורון תאושר ע"י מפקד יחידה / מפקד תורן ביחידה, מ"פ / מפקד תורן פלוגתי, ק' אג"מ / קצין תורן בתחנה ומעלה.
- ב. הערכות לפני בדיקות מקדימות
 - (1) התנעת טרקטור המשא/טרקטורון והנהיגה בו תיעשה אך ורק ע"י הנהג שהוסמך לכך.
 - (2) לפני ההתנעה ילחץ הנהג על הבלמים .

(3) לפני תנועת טרקטור המשא/טרקטורון יש לוודא שאין אנשים או ציוד מלפני הטרקטורון ומאחוריו בתחום של 5 מטר.

ג. בדיקות מקדימות - לפני היציאה לשטח על הנהג לבדוק את תקינות טרקטור המשא והטרקטורון.

הבדיקה תכלול :

- (1) בדיקת מפלס – שמן מנוע, נוזל קירור, דלק, נוזל בלמים . נוזל לשטיפת חלונות ;
- (2) בדיקת שלימות צמיגים , חישוקים ומסבי גלגלים ;
- (3) בדיקת לחץ אוויר ;
- (4) בדיקת ההגה בטרקטור משא (שלימות חיזונית ולא מתנדנד, היגוי מלא ותנועה חופשית) ;
- (5) בדיקת דוושת דלק בטרקטור משא וידית האצה בטרקטורון (נעה בחופשיות).
- (6) בדיקת תקינות ידית ובלם חניה ;
- (7) מצב גומיות אטימה של גלי ההינע ;
- (8) צינורות בלם תקינים ולא נוזלים ;
- (9) בדיקת תקינות מגבי שמשות ומתגים (בטרקטור משא) – התנעה, תאורה , ונוריות חיווי ;
- (10) בדיקת תקינות מכלי – דלק, שמן מנוע , נוזל לשטיפת חלונות , נוזל בלמים ונוזל קירור – אינם סדוקים ו/או נוזלים ;
- (11) מושב תפוס היטב ;
- (12) מערכת בלמים תקינה – בדיקה בנסיעה איטית ;
- (13) בדיקת תקינות וניקיון פנסים ;
- (14) בדיקת תקינות מתג ומערכת בחירת סוג ההנעה ;
- (15) מכסה פנל גישה קדמי וארגז מטען אחורי סגורים ;
- (16) ידית הרמת ארגז מטען נעולה (בטרקטור משא) ;
- (17) בדיקת תקינות חגורות הבטיחות ;
- (18) לפני ההתנעה ילחץ הנהג על הבלמים .
- (19) באחריות ק' את"ל מחוזיים / מרחביים / מג"ב – פיקוח על ביצוע טיפולים שוטפים.

6. תדלוק ותיקון תקר ובדיקת מרכב תחתון

תדלוק הטרקטור משא/טרקטורון יתבצע כאשר המנוע דומם ומטף כיבוי נמצא בהישג יד, הנהג והנוסע לא ישבו בכלי.

א. תיקון תקר (פנצ'ר) :

- (1) יש לוודא שהכלי עומד בעצירה מוחלטת ע"י נעילת בלם החניה .
- (2) פתיחת האומים הראשונית וסגירתם הסופית תיעשה כאשר הכלי יציב וארבעת גלגלי הטרקטור משא על הקרקע .
- (3) בעת החלפת גלגלים יעמוד מאבטח שתפקידו למנוע נפילת הכלי .
- (4) תיקון התקן יבוצע בהתאם להוראות .

ב. בדיקת מרכב תחתון :

- (1) יש לוודא שהכלי עומד בעצירה מוחלטת ע"י נעילת בלם החניה .
- (2) נהג הכלי יבצע בדיקה ולידו יעמוד מאבטח כדי למנוע את נפילת הכלי .

7. הוראות לנסיעה בשעות ובתוואי דרך ייחודי

א. אביזרי בטיחות - אין לנהוג בטרקטור משא ללא אביזרי הבטיחות הבאים :

- (1) מסגרת תא נהג , חגורות בטיחות, **ובטרקטורון** עם קסדה רכוסה היטב, חליפת מיגון או שכפ"ץ, מגני ברכיים, משקפי אבק, חגורת גב, נעליים גבוהות , ביגוד ארוך וכפפות.
- (2) מספר נוסעים - מותר להסיע נוסע אחד בתא הנהג בלבד ובטרקטורון- מורכב אחד.

ב. תדרוך הכוח

על מפקד הכוח חלה החובה לידע ולתדרך את הכוח לפני כפעילות, בדגשים האלה :

- (1) כאמור בהנחיות הרשומות בתיק נתבי"ם גזרתי / תיק ניהול סיכונים .
- (2) מכשולים העלולים לפגוע בנהג ובנוסע , כגון : שרשראות חסימה , תיילים , גדרות , שערים , מחסומים , בולי עץ סלעים וענפים נמוכים וכו'.
- (3) חציית כביש תיעשה לאחר נקיטת כל אמצעי הזהירות הנדרשים והצבת מאבטחים לבטיחות המעבר במידת הצורך .
- (4) המאבטחים לא יעמדו על הכביש אלא בשוליו ויסמנו למכוניות חולפות להאט
- (5) בכל מקרה לא תבוצע חציית כביש סואן.
- (6) יש להתאים את מהירות הנסיעה לתנאי השטח.
- (7) במקרה של חשש להתהפכות יש לנטוש את הכלי ע"פ תרגולת התהפכות, בכל מקרה אין להוריד רגל לתמיכה.
- (8) אין לעלות או לרדת מן הטרקטור משא כאשר הוא בתנועה .
- הכלים בשיירה ייסעו אך ורק אחרי הכלי המוביל. אין לבצע עקיפה אלא אם ניתנה הוראה מפורש לכך
- (9) יש לשמור על רווחים בין הכלים : מרחק בטיחות, מרחק שקיעת אבק ושמירת קשר עין
- (10) כלי המגיע למכשול יאט את נסיעתו ויסמן לכלי הבא אחריו.

- (11) בטרקטורון יש לוודא מצב הילוכים ב- "P" – מצב חניה.
- (12) מכסה פנל גישה קדמי ותא אחסון אחורי תפוסים היטב .
- (13) בדיקת תקינות מתג ומערכת העברת הנעה מ- X24 ל- X4 .4
- (14) לפני תנועת הטרקטורון יש לוודא שאין אנשים או ציוד מלפני הטרקטורון ומאחוריו בתחום של 5 מטר.

ג. נהיגה בטיפוס מעלה

- (1) אסור לעלות במדרון תלול בעל שיפוע של יותר מ – 15 מעלות .
- (2) חובה לנהוג היישר לפנים ולא באלכסון במעלה המדרון .
- (3) אסור לטפס על גבעות בעלות שטח פנים מחליק או רופף בצורה מופרזת.
- (4) יש לנסוע בקצב קבוע של מהירות נסיעה ולחיצה על דוושת הדלק.
- (5) אסור ללחוץ בפתאומיות על דוושת הדלק .

ד. נהיגה במורד מדרון – יש לנסוע היישר למטה עם כיוון המורד. ויש להימנע מנסיעה בכיוון זוויתי (באלכסון) לעומת המורד.

ה. נהיגה בשיפוע צד

אסור לנסוע בשיפוע צד של יותר מ – 15 מעלות וחובה להימנע ככל האפשר מנסיעה (חציה) ובצוע פניה על צד (רוחבו) של מדרון.

ו. מעבר מכשול/מעלה

- (1) המוביל בשטח אחראי לבדוק כל מכשול ולתדרך את הנהגים על דרך מעבר המכשול בעת הצורך .
- (2) הכוונת הכלים בעת מעבר מכשול תתבצע מהקרקע .
- (3) במעבר מכשול ישב על הכלי אך ורק הנהג.

ז. מעבר מכשול מים

- (1) אין לחצות מכשולי מים בהם גובה המים מעל גובה רצפת תא הנהג .
- (2) במעבר מכשולי מים יש לנסוע עם דוושת הדלק במצב קבוע .
- (3) יש לאבטח כלי הצולח מכשול מים ברצועת גרירה לכלי שני היכול למושכו מהמים בעת מצוקה, המשיכה תבוצע בצורה מבוקרת ע"פ תרגולת גרירה וחילוץ.
- (4) אין לחצות אפיקי מים בשיטפון.
- (5) לאחר נהיגה במים , נהג את הכלי במהירות בטוחה , תוך לחיצה קלה על דוושת הבלמים כדי לחמם את הבלמים . המשך בכך עד שהבלמים יחזרו לפעולה תקינה.

ח. תנועה בלילה - כל ההוראות החלות על תנועה ביום חלות על תנועה בלילה ובנוסף :

- (1) מהירות מקסימלית בלילה בשטח 30 קמ"ש.
- (2) לא יבצע נהג נסיעת לילה, אלא לאחר שתרגל וביצע נהיגת יום .
- (3) בכל פעילות מבצעית מתוכננת, באימונים ובתרגילים יש לנהוג בהתאם להוראות

- הבטיחות לעניין סריקה וסיור מוקדם של צירי הנסיעה בלילה .
- (4) התנועה בלילה תתבצע באורות מלאים או ע"י שימוש באמצעים לראיית לילה בלבד .
- (5) בעת תנועה ללא אורות יוודא מפקד הכוח , כי הנהגים רואים היטב באמצעות האמצעים לראיית לילה .
- (6) בעת תנועה ללא אורות ובשימוש אמצעי ראיית לילה , יש לסמן את הטרקטור נושא ע"י מקור אור מאחור .

ט. נסיעה לאחור

- (1) יש לנסוע לאחור במהירות איטית .
- (2) יש להימנע מביצוע פניות בזווית חדה .
- (3) יש להימנע מנסיעה לאחור במורד מדרון .
- (4) אסור ללחוץ בפתאומיות על דוושת הדלק תוך כדי הנסיעה לאחור
- (5) חובה לבדוק את שדות הראיה שמשני צדי הטרקטור משא לפני תחילת הנסיעה לאחור .
- (6) חובה לבדוק ולוודא כי אין בני אדם או מכשולים מאחורי הטרקטור משא .

י. חניה

- (1) יש להחנות את טרקטור המשא/טרקטורון בשטח מישורי ככל האפשר, אם הדבר אפשרי יש להניח לפני הגלגלים או מאחוריהם מעצורים (אבנים) למניעת הידרדרות, וזאת בנוסף לנעילת בלם החניה .
- (2) אין לשכב לפני הכלים או אחריהם.

8. גרירה וחילוץ

א. הנחיות כלליות

- (1) גרירה תבוצע רק ע"י נהג שעבר אימון תרגולת גרירה וחילוץ.
- (2) בגרירה ישתמשו ברצועות גרירה ובנקודת עיגון בוו הגרירה בהתאם להוראות.
- (3) במקרה של בעיה קריטית פתאומית, המחייבת עצירה מיידית של הכלי הנגרר תבוצע בלימת חרום.
- (4) כל עצירה אחרת של הכלי הנגרר תבוצע בצורה איטית ומבוקרת בהתאם לתנאי השטח – סיבוב , מכשול , וע"פ הסימנים של נהג הכלי הגורר .
- (5) על הכלי הגורר ועל הכלי הנגרר יימצאו נהגיהם בלבד .
- (6) בעת הגרירה לא יימצאו שוטרים בקרבת הכלים .

ב. גרירת מטענים בטרקטור משא

- (1) חל איסור להעמיס את מחבר/תפס וו בגרירה, במשקל העולה על המשקל האנכי המרבי המותר לוו בגרירה .
- (2) חל איסור לגרור מטען במשקל העולה על משקל המטען המרבי .

- 3) יש לחבר גרור רק למחבר/תפס וו הגרירה .
- 4) חל איסור לגרור גרור במדרון בעל שיפוע גדול מ – 15 מעלות .
- 5) חל איסור שמהירות הרכב תעלה על 16 קמ"ש בשעת הגרירה .

9. העמסה הורדה והובלה

- א. העמסה או הורדה של טרקטור המשא/טרקטורון תבוצע אך ורק בגרור להובלת ייעודי משא וע"ג דלת העמסה / הורדה אחורית כשהגרור מחובר לוו הגרירה של הרכב הגורר ובאמצעות מכוון.
- ב. בזמן העמסת הכלי או הורדתו יש לוודא שהציוד קשור היטב לכלי .
- ג. בזמן העמסת הכלי או הורדתו תהיה ידית ההילוכים בהילוך קדמי איטי או אחורי (רוורס). יש להימנע מלחיצות פתע על דוושת הדלק או בלימות פתע , ע"מ למנוע החלקת הכלי מדלת העמסה / הורדה .
- ד. העמסת הכלי או הורדתו תבוצע לכל כלי בנפרד .
- ה. יש לבלום את הכלי בגמר ההעמסה בעזרת נעילת בלם חניה.

10. איסורים והגבלות

- א. נסיעה על טרקטור המשא תהיה לצורך אימונים, טיפולים ופעילות משטרתית בכלל ומבצעית בפרט .
- ב. חובה לחגור חגורת בטיחות בכל נסיעה , וודא שהנוסע חגור .
- ג. ככלל, חל איסור לנסוע בדרך מהירה, למעט במקרה הבא : בעת אירוע מבצעי, אולם הנהג יעשה כן רק במידה הדרושה למילוי התפקיד המוטל עליו.
- ד. מהירות מכסימלית מותרת 40 קמ"ש (ע"פ תקנות התעבורה).
- ה. בעת פירוק הדלתות אסור לנוע ללא שרשראות צד נעולות , למעט בטרקטור משא שכור .
- ו. העומס המרבי על הכלי לא יעלה במשקלו על המותר , וודא כי המטען ממוקם בצורה שווה או לקראת קדמת ארגז המטען , כל זאת ע"מ שתושג יציבות מרבית ואחיזת קרקע בטוחה בזמן תנועה .
- ז. יש לקשור את הציוד כדי למנוע פגיעה בנהג בנוסע ובציוד .
- ח. אסור לנוע כאשר ארגז המטען נמצא במצב מורם .
- ט. אין להשאיר כלי מותנע ללא השגחה .
- י. אין להפעיל את הכלי במקום סגור ולא מאוורר .
- יא. כל כלי ינוע עם מטף כיבוי וערכת ע"ר .
- יב. אין לעשן או להדליק אש במרחק של 5 מטר מהטרקטור משא
- יג. בטרקטורי המשא המושכרים קיימת מסגרת בטיחות בלבד אין שמשה קדמית ואין דלתות ושרשראות בטיחות במקום הדלתות – לכן על הנוסע והנהג חלה

החובה לחגור חגורת בטיחות בכל נסיעה ולהרכיב משקפי מגן מאבק.

יד. חל איסור מוחלט להעביר הילוכים תוך כדי נסיעה.

טו. אין לשלב נעילת דיפרנציאל תוך כדי נסיעה.

טז. אין לשלב נעילת דיפרנציאל אלא בשטח קשה עם עבירות קשה.

יז. נסיעה עם דיפרנציאל נעול שלא לצורך מסוכנת.

יח. במקרה שנורית ביקורת חום מנוע או נורית ביקורת תקלה במנוע דולקת, יש

להפסיק את פעולת המנוע ולדווח לאחראי תחבורה.

יט. איסורים והגבלות עפ"י תקנה 39 ב' לתקנות התעבורה (בטרקטורון):

- 1) נסיעה על הטרקטורון תהיה לצורך אימונים, טיפולים ופעילות משטרתית בכלל ומבצעית בפרט.
- 2) ככלל חל איסור לנסוע על כביש, למעט במקרים הבאים:
- 3) נסיעה בכביש פנימי בתחום מושב וקיבוץ.
- 4) בעת אירוע מבצעי, אולם הנהג יעשה כן רק במידה הדרושה למילוי התפקיד המוטל עליו.
- 5) חציית כביש כפרי/עירוני (לא כביש מהיר)
- 6) מהירות מכסימלית מותרת 40 קמ"ש או 30 קמ"ש בנהיגת לילה /ראות לקויה.
- 7) הנוהג בטרקטורון לא יסיע עליו אדם נוסף אלא אם כן קיבל היתר לכך מאת רשות הרישוי וההיתר נרשם ברישיון הרכב.
- 8) לא ינהג אדם בטרקטורון ולא ירשה לאחר לנסוע עליו אלא אם הנוהג וכל נוסע חובשים קסדת מגן רכוסות כנדרש.
- 9) העומס המרבי על הכלי לא יעלה על משקלו המותר, יש לחלק את העומס באופן יחסי בין החלק הקדמי והאחורי, כל זאת ע"מ שתושג יציבות מרבית ואחיזת קרקע בטוחה בזמן תנועה.
- 10) יש לקשור את הציוד כדי למנוע פגיעה בנהג במורכב ובציוד.